

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-667-6-24>

**PIANO INTERPRETATION AS A MEANS OF FORMING
THE ARTIST'S INDIVIDUALITY IN THE CONTEXT
OF GLOBALIZATION OF CONTEMPORARY
MUSICAL CULTURE**

**ФОРТЕПІАННА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МИТЦЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Ivanova Yu. V.

*PhD, Lecturer at the Department
of Special Piano
The Odessa National A. V. Nezhdanova
Academy of Music
Odessa, Ukraine*

Іванова Ю. В.

*доктор філософії,
викладач кафедри спеціального
фортепіано,
Одеська національна музична
академія імені А. В. Нежданової
м. Одеса, Україна*

Сучасний культурний простір характеризується інтенсивними глобалізаційними процесами, що охоплюють усі сфери мистецтва, зокрема музичне виконавство. Уніфікація виконавських стандартів, поширення спільних освітніх моделей, інформаційна відкритість і глобальний концертний ринок сприяють зближенню виконавських стилів, що нерідко призводить до нівелювання індивідуальних художніх рис музиканта. У зв'язку з цим особливою актуальності набуває проблема збереження творчої індивідуальності виконавця та пошуку засобів її формування в сучасному мистецькому просторі. Важливу роль у цьому процесі відіграє фортепіанна інтерпретація як засіб виявлення творчої індивідуальності виконавця в умовах глобалізації сучасної музичної культури.

Фортепіанна інтерпретація є комплексним явищем, що охоплює технічний, звуковий, стильовий, образний і драматургічний рівні трактування музичного твору. Саме взаємодія цих компонентів забезпечує багатоваріантність виконавських прочитань і зумовлює можливість індивідуального художнього висловлювання. У сучасному фортепіанному виконавстві названі складові не лише зберігають свою значущість, але й набувають подальшого розвитку. Спостерігається тенденція до максимальної досконалості окремих компонентів інтерпретації, а також до індивідуального виокремлення певних параметрів виконавської виразності залежно від художнього задуму.

Серед характерних рис сучасного фортепіанного виконавства можна виділити:

- багатостильовий підхід до інтерпретації, що передбачає поєднання різних стильових і жанрових моделей у межах індивідуальної виконавської манери;
- посилену увагу до темброво-акустичного аспекту звучання, що проявляється у розширенні роботи зі звуковою палітрою, мікродинамікою, педалізацією та акустичними параметрами простору, а також у співпраці зі звукорежисерами;
- підвищену роль драматургічної концепції концертної програми, де піаніст виступає не лише виконавцем окремих творів, але й вибудовує цілісну художню структуру концерту;
- інтеграцію новітніх технологій у виконавський процес, зокрема використання електроніки, live electronics, prepared piano, мультимедійних засобів;
- відродження інтересу до віртуозної транскрипції як засобу розширення репертуару та індивідуалізації концертної практики;
- посилення міжкультурного діалогу, що проявляється у впливі різних національних виконавських традицій на інтерпретаційні стратегії сучасних піаністів.

Фортепіано як універсальний інструмент володіє унікальною здатністю відтворювати музику різних жанрів і стилів. Фортепіанна транскрипція дозволяє переносити на фортепіано твори, написані для різних інструментальних складів, а також вокальні й хорові композиції, відкриваючи можливості для їх переосмислення через призму фортепіанного виконавства. Перекладання оркестрової, ансамблевої або вокальної фактури на фортепіанну клавіатуру створює нові технологічні й інтерпретаційні завдання, стимулюючи пошуки нових засобів виразності. Транскрипція дає змогу виявити приховані смислові рівні першоджерела, акцентувати окремі тематичні елементи або навіть створити нову драматургічну концепцію твору.

Для піаніста створення транскрипцій є формою творчої самореалізації, що дозволяє виступати співтворцем музичного тексту. У цьому процесі виконавець набуває можливості вільно трансформувати художній матеріал відповідно до власних естетичних принципів і виконавських пріоритетів. Особливістю транскрипції є її подвійна інтерпретаційна природа: вона передбачає спочатку інтерпретацію першоджерела транскриптором, а згодом – виконавське прочитання вже створеної транскрипції. Така багаторівнева інтерпретаційність значно розширює простір творчої індивідуалізації.

Сучасна концертна практика демонструє активне використання транскрипції як засобу художнього самовираження. Зокрема,

у творчості українських піаністів спостерігається звернення до різноманітних форм творчого переосмислення музичного матеріалу. Серед сучасних виконавців варто відзначити М. Плетньова, М.-А. Амлена, А. Володося, Ф. Ноака, Л. Дебарга, Ф. Сая, В. Холоденка, Х. Суміно, А. Баришевського, Д. Чоні, Є. Громова, О. Ботвінова. Серед українських композиторів, що працюють у сфері фортепіанної транскрипції, варто назвати О. Гончарова, С. Юшкевича, О. Козаренка. Ці приклади свідчать про прагнення сучасних музикантів до індивідуалізації творчості, розширення художніх меж виконавства та формування авторських концепцій музичного виконання. Сучасний піанізм характеризується розширенням виражальних можливостей, інтеграцією нових технологій, міжкультурним діалогом і зростанням ролі авторської концепції виконання. У цьому контексті транскрипція постає не лише як технічний прийом, але як форма художнього мислення, що сприяє формуванню індивідуального стилю виконавця та збереженню творчої самобутності в умовах глобалізованого культурного простору.

Глобалізаційні процеси в сучасній музичній культурі створюють передумови для уніфікації виконавських стилів, але водночас і стимулюють пошук нових форм творчої індивідуалізації. Фортепіанна інтерпретація і транскрипція виступають важливими засобами збереження індивідуальності митця, оскільки забезпечують можливості для творчого переосмислення музичного тексту, експериментування з художніми засобами та формування унікальної виконавської стратегії.

Література:

1. Борисенко М. Явище та поняття транскрипції в музиці. Історія і теорія питання. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2010. С. 169–174.
2. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Київ : НМАУ, 2013. 134 с.
3. Самойленко О. Теорія музикознавчої інтерпретації як напрям сучасної герменевтики. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. 2011. № 2. С. 3–11.